

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v trestnej veci proti obvinenému **N. S. a spol.**, pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák. a iné v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Krajčoviča a sudcov JUDr. Ing. Antona Jakubíka a JUDr. Libora Duřu na neverejnom zasadnutí 2. októbra 2012 v Bratislave o sťažnosti prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti uzneseniu sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu z 18. septembra 2012, sp. zn. Tp 7/2012, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. napadnuté uznesenie **sa z r u š u j e.**

Podľa § 79 ods. 3 Tr. por. žiadosť obvineného J. V. o prepustenie z väzby **sa z a m i e t a.**

Podľa § 81 ods. 1 Tr. por. peňažná záruka zložená rodičmi obvineného J. V. E. V. a J. V. **sa n e p r i j í m a.**

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým uznesením sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu výrokom I. na základe žiadosti obvineného V. podľa § 81 ods. 1 Tr. por. prijal peňažnú záruku vo výške 10 000 eur zloženú rodičmi obvineného a menovaného prepustil z väzby na slobodu.

Výrokom II. uložil obvinenému povinnosť oznámiť policajtovi, prokurátorovi alebo súdu zmenu miesta bydliska.

Proti uzneseniu podal v zákonnej lehote sťažnosť prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len prokurátor).

V odôvodnení sťažnosti namieta, že sudca pre prípravné konanie považuje podmienku uvedenú v § 81 ods. 1 veta druhá Tr. por. za rozpornú s čl. 5 ods. 3 veta druhá Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Ďalej poukazuje na dôvodné a pretrvávajúce podozrenie zo spáchania závažnej trestnej činnosti, v nadväznosti na čo nie je väzba nahraditeľná peňažnou zárukou a obmedzením spočívajúcim v povinnosti obvineného hlásiť zmenu miesta bydliska. V tejto súvislosti poukazuje na väzobné stíhanie spoluobvinených a dôkaznú situáciu, ktorá vyznieva v neprospech obvinených, vrátane J. V.. Navrhuje, aby najvyšší súd napadnuté uznesenie zrušil, žiadosť o prepustenie z väzby zamietol a peňažnú záruku neprijal.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd) vec preskúmal v rozsahu podľa § 192 ods. 1 Tr. por. a zistil, že sťažnosť je dôvodná.

Sudca pre prípravné konanie skutočne aplikoval čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako ustanovenie poskytujúce širší rozsah práv než § 81 ods. 1 Tr. por. (vzhľadom k druhej vete tohto ustanovenia) a takto postupoval v zmysle čl. 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Nejde však o právne správny postup.

Prednosť pred zákonom v prípade zabezpečenia väčšieho rozsahu ústavných práv a slobôd v zmysle čl. 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky neznamená, že zákon musí ustanovenia medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách preberať mechanicky a bez bližších podmienok pre rôzne kategórie jeho úpravou pokrytých prípadov, ak je zachovaná podstata a zmysel ochrany dotknutého práva.

Vo vzťahu k ustanoveniu čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a inštitútom nahradenia väzby podľa § 80 a § 81 Trestného poriadku to znamená, že označenému ustanoveniu Dohovoru by nezodpovedalo, ak by pre určitú kategóriu trestných činov alebo pre určitý väzobný dôvod bola náhrada väzby zákonom ustanovenou garanciou úplne vylúčená (nie zákonom určenými kritériami podmienená).

Ak sa však možnosť prepustenia na slobodu pri náhrade väzby diferencuje jednak liberálnejšími všeobecnými podmienkami, a jednak potrebou splnenia (navyše) aj podmienky výnimočných okolností prípadu pri stíhaní obvineného pre obzvlášť závažný zločin (§ 80

ods. 2 veta tretia, § 81 ods. 1 veta druhá Tr. por.), je takáto osobitná podmienenosť vecne odôvodnená charakterom deliktu, ktorý je predmetom konania, a teda legitímna a proporcionálna. Pokiaľ podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru prepustenie sa môže podmieniť zárukou, je potrebné túto možnosť interpretovať diferencovane, teda ako možnosť ustanoviť rozdielne zákonné podmienky náhrady väzby pre určité kategórie trestných činov.

Danosť výnimočných okolností prípadu v zmysle skôr označených ustanovení Trestného poriadku materiálne určuje (posúva, sprísňuje) východisko úvah o možnosti náhrady väzby.

Materiálne kritérium je pri zvažovaní eliminovania existujúcich dôvodov väzby zákonom ustanovenou garanciou prítomné vždy (sudca vždy musí rozhodnúť, či je náhrada väzby podľa okolností prípadu možná). Ak sa však vedie konanie pre obzvlášť závažný zločin, je pozitívny záver o nahradení väzby zo zákona prísnejšie (a špecificky) determinovaný.

Pre situáciu zodpovedajúcu prejednávanej veci teda platí:

Ak zákon v ustanovení § 81 ods. 1 veta druhá Tr. por. u obvineného, ktorý je stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, podmieňuje možnosť nahradiť väzbu peňažnou zárukou výnimočnými okolnosťami prípadu, sú touto úpravou splnené garancie práv obvineného v zmysle čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len Dohovor). Ide o materiálne kritérium náhrady väzby v konaní vedenom proti obvinenému pre obzvlášť závažný zločin, ktoré nevyvoláva nepoužiteľnosť dotknutého ustanovenia zákona z dôvodu prednostnej aplikácie Dohovoru v zmysle čl. 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. To platí aj pre aplikáciu § 80 ods. 2 veta tretia Trestného poriadku.

Prepustenie obvineného V. pri nahradení väzby peňažnou zárukou je teda podmienené výnimočnými okolnosťami prípadu. V nadväznosti na to je potrebné súhlasiť so sťažnosťou prokurátora, že také okolnosti v prejednávanej veci nemožno konštatovať, a to ani z hľadiska osoby obvineného, ani z hľadiska trestnej činnosti, ktorá je predmetom vzneseného obvinenia.

Naviac, aj bez ohľadu na vyššie uvedené, teda ani ak by nešlo o obvinenie pre obzvlášť závažný zločin, na prepustenie spojené s nahradením väzby nemá obvinený právny nárok (ako sa to konštatuje aj v odôvodnení napadnutého uznesenia). Prijatie záruky

rozhodnutím súdu alebo sudcu pre prípravné konanie je vždy materiálne podmienené nahraditeľnosťou väzby v konkrétnom prípade (a konkrétne určenou zárukou).

S napadnutým uznesením je potrebné súhlasiť aj v tom, že sú dané väzobné dôvody z hľadiska podozrenia zo spáchania trestnej činnosti, pre ktorú bolo vznesené obvinenie, ako aj z hľadiska konkrétnych skutočností vyvolávajúcich dôvodnú obavu z pokračovania v páchaní trestnej činnosti v zmysle § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Vykonané dôkazy predmetné podozrenie nerozptýlili a toto podozrenie vyznieva aj v tom smere, že by mohlo dôjsť k ďalšiemu páchaniu trestnej činnosti rovnakého druhu, pre akú bolo vznesené obvinenie, a to na účel zabezpečovania si finančných prostriedkov obvineným pri nedostatku ich iných zdrojov, s využitím kontaktov rozvetvenej skupiny organizovaného zločinu (činnosť ktorej vznesené obvinenie predpokladá).

Čo sa týka možnosti nahradiť väzbu kauciou vo výške 10 000 eur, zloženou rodičmi obvineného, ktorej zdrojom je podľa priložených dokladov pôžička, napadnuté uznesenie odôvodňuje jej prijatie ako sumy zodpovedajúcej majetkovým pomerom jej zložiteľa a ktorá pre prípad jej straty predstavuje ujmu, prevažujúcu nad obavou z konania obvineného uvedeného v § 67 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Voči takému záveru však vyjadruje najvyšší súd výhrady. Závažnosť trestnej činnosti, z ktorej je obvinený podozrivý a výška použiteľných trestných sadziieb podľa vzneseného obvinenia nevytvára u osoby obvinenej z členstva v exponovanej zločineckej skupine hodnoverný predpoklad upustenia od možných kriminálnych aktivít, a to z dôvodu hrozby finančnej straty rodičov vo vzťahu ku nim zapožičaným prostriedkom.

Na základe uvedeného teda najvyšší súd postupoval podľa ustanovení uvedených vo výroku tohto uznesenia.

Na tomto podklade najvyšší súd napadnuté uznesenie zrušil a žiadosť obvineného o prepustenie z väzby (za ktorú sa v zmysle § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por. považuje aj žiadosť o nahradenie väzby) zamietol, keďže dôvody preventívnej väzby naďalej pretrvávajú. V tomto smere je potrebné akceptovať priestor pre postup vo väzobne vedenom prípravnom konaní, vytvorený uznesením najvyššieho súdu o predĺžení lehoty väzby z 11. júla 2012.

Zároveň najvyšší súd rozhodol o neprijatí majetkovej záruky zloženej rodičmi obvineného.

Uznesenie sudcu pre prípravné konanie bolo zrušené ako celok, teda aj vo výroku II. tohto rozhodnutia (ktorým bolo obvinenému uložené obmedzenie uvedené v § 81 ods. 1 veta druhá Tr. por.).

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 2. októbra 2012

JUDr. Peter Krajčovič, v. r.
predseda senátu

Vypracoval: JUDr. Libor Duľa

Za správnosť vyhotovenia: Libuša Jánošíková